

ÜNİVERSİTELERDEKİ SEÇMELİ MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ: ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

Gökhan EM†

Sadık YÖNDEM‡

Ahmet Serkan ECE§

Öz

Seçmeli dersler üniversite öğrencilerinin mesleki yaşantılarına geçmeden önce hem kültürel birikimlerine katkı sağlayabilecek hem de yeni ilgi alanlarını keşfetmelerinde yardımcı olacak etkiye sahip derslerdir. Gelişmiş ülkelerin üniversitelerinde seçmeli dersler programda önemli yer tutar. Öğrenciler kendi branşlarının dışında farklı dersler yoluyla yeteneklerinin farkına varabilmektedirler. Bu derslerin çeşitliliği ve programdaki yoğunluğu üniversite öğrencilerinin yaratıcılıkları ve problem çözme becerilerine katkı sağlayabilir.

Bu araştırmada, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Meslek Yüksekokulu, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Meslek Yüksekokulunda seçmeli müzik dersini almış 2. sınıf öğrencilerinin ve bu dersi vermiş öğretim elemanlarının görüşleri alınarak, bu derslerin öğrenciler üzerindeki etkinliğine ve verimliliğine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Bu amaçla toplamda 61 öğrenci ve 3 öğretim üyesinin katıldığı araştırmada öğrencilere ve öğretim elemanlarına nitel bir veri toplama modeli olan tarama modeli uygulanmıştır. Öğrenciler için araştırmacının hazırlamış olduğu, açık uçlu sorulardan oluşan “Seçmeli Müzik Dersi Değerlendirme Anket Formu” uygulanırken, öğretim elemanları ile görüşme yoluyla bilgi toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler tarafından, müzik ders içeriğinin ve işlendiği ortamın yetersiz olduğu, öğretim elemanları tarafından ise; sınıf mevcudu ve dersin işlendiği ortam gibi değişkenlerin müzik dersini olumsuz yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Seçmeli Dersler, Müzik Dersleri, Müzik Eğitimi, Müzik Aktiviteleri, Seçmeli Müzik.

INSTRUCTORS AND STUDENT VIEWS RELATED TO ELECTIVE MUSIC IN UNIVERSITIES: THE CASE OF ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY

Abstract

Elective courses not only contribute to cultural richness of undergraduate students before they get into their professional life, but also help them explore new areas of interests. Elective courses occupy a vital place in the curricula at the universities of developed countries. Students can realize their talents through different lessons offered along with their own branches. The diversity and intensity of these courses at the curricula can contribute to the creativity and problem solving skills of undergraduate students.

In this study, the opinions of the second year students who took elective music course from Faculty of Medicine, Faculty of Dentistry Vocational School of Physical Education and Sports, Vocational School of Physical Therapy and Rehabilitation at Abant İzzet Baysal University in 2016-2017 academic year and the instructors who taught this course were asked with the purpose of contributing to the impact of the course on the effectiveness and productivity of the students. To this end, a total of 61 students and 3 instructors participated in the research which was applied with survey model among the qualitative data collection models. For the

* Bu çalışma 1. Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresinde (30/03/2017 - Kırıkkale) bildiri olarak sunulmuştur.

† Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, gokhanem@hotmail.com

‡ Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, sadyon2002@yahoo.com

§ Prof. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, asece@hotmail.com

students, the open-ended questions "Elective Music Lesson Evaluation Questionnaire Form" was applied while interview method was applied to collect data for the instructors.

At the end of the research, it was found that the content and environment of the music course were unsatisfactory as reported by the students and variables such as classroom size and the environment of the class adversely affected the course as reported by the instructors. Related suggestions were made based on these findings.

Keywords: Elective Courses, Music Courses, Music Education, Activities Of Music, Elective Music.

GİRİŞ

İyi bir akademik eğitim, insan hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Çocukluğumuzdan yetişkinliğimize kadar geçen sürede aldığımız akademik eğitimimiz ne kadar iyi olursa, yaşamımızın da o yönde doğrusal, kaliteli bir yaşam olarak ilerlemesi beklenir. İş hayatı göz önüne alındığında en önemli eğitim sürecinin, üniversite eğitimi olduğu görülmektedir. Meslek liseleri haricinde meslek eğitimi, üniversitede başlamaktadır ve bu dönemde görülen meslek içi ve meslek dışı dersler, meslek hayatını ve iş hayatını doğrudan etkilediği gözlemlenmektedir. Eşme'ye (2007: 15) göre "Türkiye'de üniversiteye aşırı talep var. Bu talebin iki temel nedeni bulunuyor. Bunlardan biri toplumsal statüdür. Toplumda, mesleki eğitim yerine akademik eğitim alanlarının statüsünün yüksek olduğu inancının yaygın olması. İkincisi ise, üniversite mezunlarının iş bulma şanslarının, lise mezunlarından fazla olmasıdır". Bir insan hayatının önemli bir parçası olan üniversite eğitimi en doğru biçimde yapılandırmak için ortak programlar geliştirildiği bilinmektedir. Yüksek öğretim programları, Avrupa'da ve Türkiye'de kendi kültür ve dinamiklerine göre düzenlenmesinin yanı sıra birde genel bir uyum içerisinde olmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda 1998 yılında Fransa, İngiltere, İtalya ve Almanya eğitim bakanları Sorbonne'da ortak bir karar alarak, ilk ortak programı düzenlemişlerdir. Daha sonra 1999 yılında Bologna'da 29 Avrupa ülkesinin başlattığı, şu an Bolonya Süreci olarak adlandırdığımız, nitelikli, kalifiye ve işbirlikçi eğitim programı ile Avrupa'da ortak bir yükseköğretim programı oluşturulmaya başlanmış, 2001'de ise Türkiye'nin katılımı gerçekleşmiştir (Kaya ve Üstün; 2012: 16). Ortak düzenlenen bu program, eğitim gören bireylerin mesleki gelişiminden ziyade sosyal ve kültürel gelişimini de amaçlamaktadır. Bu sosyal ve kültürel gelişimi sağlamak için üniversite programları, bünyesinde seçmeli dersleri bulundurmaktadır. Türkiye'de seçmeli derslerin eksikliği Kaya ve Üstün (2012: 16) çalışmasında Yükseköğretim Kurul Başkanlığının 21.10.2011 038566 sayılı yazısında, Bologna süreci kapsamında yer alan diğer ülkelere göre Türkiye yükseköğretim programlarının % 25'in altında seçmeli derslere yer verdiğine ve programlarını daha fazla alan içi ve alan dışı derslerin yer alacağı şekilde düzenlemesi için uyardığını belirtmiştir.

Seçmeli dersler; yüksek öğretim programında mesleki dersler dışında kültür, sanat, spor ve sağlık dersleri olarak öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda düzenlenerek verilmekte olan derslerdir. Bu dersler, günümüz teknoloji ve iletişim çağına uygun olarak çok yönlü bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. "Öğrenciyi bir bütün olarak ele alan, bireysel farklılıklara önem veren, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışının gelişmesi ve yaygınlaşması her düzeydeki eğitim kurumlarında öğrencilerin ilgi, yetenek ve gereksinimlerine yanıt verebilecek, çeşitlilikte esnek programların hayata geçirilmesini de gerekli kılmıştır" (Demir; 1996: 24). Özgüven'e (1989) göre bu esnek program gelişimi de seçmeli dersler ile mevcut olmaktadır. Günümüzde ilkokuldan üniversiteye kadar geliştirilen eğitim programlarında, öğrencilerin farklı ilgi ve istekleri göz önünde bulundurularak geliştirilmektedir. Genellikle mesleki

gelişim ve ekonomik verimlilik amaçlarına ağırlık verilen üniversite eğitiminde; sosyal, kültürel ve kişisel olarak çok yönlü bireyler yetiştirmeyi de hedeflemektedir (Demir; 1996:24). Sosyal, kültürel ve kişisel gelişimi sağlayan en önemli faktörlerden birinin de sanat olduğu bilinen bir gerçektir. Sanat, kültürün temelini barındırması açısından insan hayatında ve tarihinde önemli bir yere sahiptir.

Üniversitelerin müzik anabilim dalı haricindeki diğer fakültelerde müzik eğitimi, seçmeli dersler aracılığı ile sağlanmaya çalışılmaktadır. Seçmeli müzik derslerinin, daha önce hiç müzik dersi almamış öğrenciler için çok önemli olduğu düşünülmektedir. Fakat bu kadar önemli olan bu dersin sadece bir dönem alınabiliyor olması ve kredisiz olması, öğrencilerin bu derse olan tutumunu olumsuz etkilemektedir. Kaya ve Üstün (2012: 16) yaptıkları çalışmada seçmeli derslerin kredisiz olmasının öğrencileri büyük ölçüde etkilediğini, yine aynı çalışmada müzik ders süresinin artırılmasıyla alakalı öğrencilerden olumlu yanıt almışlardır.

Seçmeli ders olarak müziğinde içerisinde bulunduğu kültür ve sanat dersleri, daha öncede belirtildiği üzere kişinin çok yönlü gelişimi üzerinde önemli etkilere sahip olduğu düşünülmektedir. Seçmeli derslerin sağladığı bu avantajları öğrencinin birçok alanda kullanması mümkün olabilir. Demir (1996: 121) ODTÜ’de yaptığı çalışmada seçmeli derslerin genel kültürü artırdığı konusunda öğrencilerin çoğundan olumlu yanıt almış, yine aynı çalışmada öğrencilerin seçmeli dersleri çoğunlukla ilgi duydukları alanlardan seçtikleri sonucuna ulaşmıştır. Demir (1996: 24) yaptığı farklı bir çalışmada öğrencilerden ve öğretim üyelerinden seçmeli derslerin öğrencileri ikinci bir uzmanlaşmaya götürebileceği önerisi ile karşılaşmıştır. Yapılan araştırmalarda da görüldüğü üzere seçmeli derslerin öğrenciler üzerinde birçok avantajının olduğu düşünülmektedir. Öğrenciler hangi seçmeli dersi seçeceğine karar verirken genelde dersi daha önce almış öğrencilerin o dersi veren öğretim üyesi hakkında yaptığı yorumdan yola çıktığı görülmektedir. Tezcan (2008) yaptığı bir çalışmada öğrencilerin ders seçimlerini etkileyen en önemli faktörün “öğrencinin öğretim üyeleri hakkındaki görüşleri” olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada da gördüğümüz gibi seçmeli derslerde öğretim üyesi faktörü, öğrencilerin tutumunu önemli ölçüde etkilemektedir. Öte yandan seçmeli derslerde öğrenci ve öğretim elemanının temel sorunlarından biri de seçmeli derslerin herkesçe alınabilmesidir. Bu sorunu da Demir (1996: 24) yaptığı çalışmada dile getirmiştir. Bu soruna göre seçmeli derslerde bir öğrenci yığılması olduğunu ve dersin sağlıklı işlenemediğini öğretim elemanları dile getirmiştir.

Öğretim elemanları tarafından dile getirilen bir diğer sorun ise öğrencilerin hiç bir bilgi almadan seçmeli dersi almalarıdır (Demir, 1996: 24). Bu durumda akademik danışmanlar tarafından öğrencilerin bilgilendirilmesinde eksiklikler olduğu söylenebilir. Tümkaya (1990) yaptığı çalışmada yüksek bir algılama düzeyine sahip olan akademik danışmanların, öğrencilere düşük düzeyde hizmet verdiğini belirtmiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere seçmeli derslerin üniversite programlarında yeterli derecede yer alamaması, öğrencilerin istekleri doğrultusunda seçmeli ders seçememesi gibi sorunların olduğu görülmektedir. Günümüz teknoloji çağında da çok yönlü birey yetiştirmekte önemli yere sahip olan seçmeli derslerin geliştirilmeye müsait olduğu görülmektedir. Müzik seçmeli dersleri açısından bu sorunlara değinecek olursak dersin kredisiz olması, içeriğinin zayıflığı gibi sorunlar olduğu görülmektedir. Bu çalışma AİBÜ’de seçmeli müzik dersi alan öğrencilerin ve bu dersi veren öğretim elemanlarının ders hakkındaki görüşlerini alarak; seçmeli müzik derslerinin verimliliğinin ve etkinliğinin artırılmasına katkı sağlamayı

amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmancının problem cümlesi ve bu problemin yanıtlanması için cevabı aranacak araştırma soruları aşağıda yer aldığı şekilde oluşturulmuştur.

Üniversitelerdeki seçmeli müzik dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri nelerdir?

Bu problemin çözümü için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğrencilerin müzik dersinden beklentileri ve yararlanma düzeyleri ne yöndedir?
- Öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu ve olumsuz görüşleri ne yöndedir?
- Öğrencilerin müzik dersine yönelik ilgi ve istek durumu ne yöndedir?
- Öğretim elemanlarının müzik dersini işleyiş süreçlerinde karşılaştıkları durumlar nelerdir?

Bu araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulunda, Dış Hekimliği Fakültesi ve Tıp Fakültesinde seçmeli müzik dersi almış öğrencileri ve bu fakültelerde seçmeli müzik dersini vermiş öğretim elemanlarını kapsamaktadır.

1. YÖNTEM

Bu araştırma betimsel yaklaşıma dayalı nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 41). Araştırmada nitel bir çalışma olan tarama modeli öğrencilere uygulanarak, öğrencilerin, araştırmancının hazırladığı anket sorularına müzik dersi ile ilgili görüşlerini nitelik bakımından ifade etmeleri, betimlemeleri, tanımlamaları, açıklamaları beklenmiştir. Öğretim görevlilerine ise yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanarak, yine dönem içinde girmiş oldukları müzik dersine ilişkin yıl içerisinde karşılaştıkları durumları ve dersin daha verimli yapılabilmesi konusunda görüşleri ortaya koyulmuştur.

1.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmancının evrenini, üniversitelerde seçmeli müzik dersi almış öğrenciler ve seçmeli müzik dersi vermiş öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmancının örneklemini ise; Abant İzzet Baysal Üniversitesinde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Müzik Anabilim Dalında bünyesinde bulunup seçmeli müzik dersi vermiş olan 3 öğretim elemanı ve ve bu dersleri Dış Hekimliği Fakültesinde (DHF), Tıp Fakültesinde (TF), Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Meslek Yüksekokulunda (FTRMYO) ve Beden Eğitimi ve Spor Meslek Yüksekokulunda (BESYO) seçmeli olarak müzik dersi almış 61 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

		Cinsiyet		Toplam	
		Kadın	Erkek		
Diş Hekimliği	Yaş	19	2	4	6
		20	5	1	6
		21	0	2	2
		22	1	0	1
	Toplam		8	7	15
Fizik Tedavi	Yaş	19	2	2	4
		20	4	1	5
		21	4	0	4
		22	2	0	2
	25	1	0	1	
Toplam		13	3	16	
BESYO	Yaş	19	4	0	4
		20	6	1	7
		21	1	1	2
		22	0	1	1
	Toplam		11	3	14
Tıp Fakültesi	Yaş	19	1	0	1
		20	6	3	9
		21	2	2	4
	Toplam		9	5	14
Toplam	Yaş	19	9	6	15
		20	21	6	27
		21	7	5	12
		22	3	1	4
	25	1	0	1	
Toplam		41	18	59	

Araştırmaya katılan 61 öğrenciden 41'i kadın 18'i erkek öğrenciden oluşmaktadır. Her fakülteden eşit sayıda öğrenci araştırmaya katılmıştır. Bazı öğrenciler yaşlarını belirtmedikleri için tabloda yer almamışlardır. Bundan dolayı grafikte 59 öğrenciye yer verilmiştir. Tabloda da görüldüğü üzere en fazla katılan yaş grubu 19 ve 20'dir.

1.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri; seçmeli müzik dersi almış öğrencilerin görüş ve önerilerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Seçmeli Müzik Dersi Görüş Anket Formu” yararlanılarak toplanmıştır. Geliştirilen anket öğrencilerin derse yönelik ortam, kazanım, yeterlilik, fayda ve beklenti gibi genel olarak karşılaşılabilecekleri sorunlar göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Öğretim görevlilerinin görüş ve önerilerini tespit etmek amacıyla ise, araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme soruları hazırlanmıştır.

Kirk ve Miller (1986)'a göre nitel araştırmada geçerlik araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelir (Aktaran: Yıldırım, Şimşek 2016: 269). Yıldırım ve Şimşek ise nitel araştırmalarda geçerlik için; araştırılan olgu ve olay hakkında bütüncül bir resim oluşturabilmesi için araştırmacının elde ettiği verileri ve ulaştığı sonuçları teyit etmesine yardımcı olacak bazı ek yöntemler (çeşitleme, katılımcı teyidi, meslektaş teyidi, vb.) kullanılmasını gerektiğini söylemiştir. Kirk ve Miller (1986) nicel geleneğe özgü dış ve iç güvenilirlik kavramlarını “zamana bağlı güvenilirlik” ve “gözleme bağlı

güvenirlik” başlıkları altında ele almakta ve nitel araştırmacının nicel araştırmacı gibi bu kavramlara neden aynı biçimde yaklaşamayacağını açıklamaktadır. Zamana bağlı güvenilirlik; ölçülen olgunun geçen zaman içinde aynı biçimde ölçülmesi anlamına gelir (dış güvenilirlik göstergesi). Gözleme bağlı güvenilirlik ise; aynı zaman diliminde birden fazla araştırmacının bir olgu yada olayı aynı biçimde ölçmesi anlamına gelir (iç güvenilirlik göstergesi) (Aktaran: Yıldırım, Şimşek 2016: 269). 12 soruluk anket hazırlandıktan sonra araştırma öncesi yaklaşık 5 öğrenci ile anketin anlaşılır olup olmadığına yönelik bir pilot uygulama yapılmıştır. Bu pilot uygulama sonrasında 12 soruluk anket 9 soruya düşürülmüştür. Daha sonra müzik eğitimi ve eğitim bilimleri alanından iki uzman görüşü alınarak sorulara son şekli verilmiştir. Anket içerisinde öğrencilerden sadece yaş, cinsiyet ve bölüm bilgisi istenerek seçmeli müzik dersi hakkındaki görüşleri analiz edilmiştir. Ankette 3 başlık ve 9 madde yer almıştır.

Görüşme sorularında ise öğretim üyelerinden demografik bilgileri talep edilmeyerek, öğretim elemanlarının müzik dersi ile ilgili görüşleri alınmıştır. Öğretim üyelerine yarı yapılandırılmış 5 soru yöneltilmiştir.

1.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verileri toplama aracı olarak kullanılan “Seçmeli Müzik Dersi Görüşü Anket Formu” öğrencilere araştırmanın amacını içeren bir yönerge ile birlikte verilmiştir. Öğrencilerden veriler 9 sorunun olduğu anket , öğretim üyelerinden ise yarı yapılandırılmış 5 sorunun yer aldığı görüşme soruları kullanılarak elde edilmiştir. Öğrenciler anket uygulaması yapılırken öğretim elemanlarının uygun gördüğü bir zaman dilimi seçilmiştir ve derse giren öğretim elemanlarından ve kurum yöneticilerinden gerekli izinler alınarak uygulanmıştır. Uygulamaya başlamadan önce araştırmacı tarafından öğrencilere, araştırmanın amacına ve ölçme aracına ilişkin kısa açıklamalar yapılmıştır ve uygulama esnasında öğrencilerden gelen sorular yanıtlanarak, ek açıklamalar yapılmıştır. Uygulama yaklaşık 10 dakika sürmüştür. Veriler öğrencilere uygulanan anketlerden elde edilen temalar üzerindeki yığılımlar bir araya toplanarak nicel dökümleri üzerinden “doküman analizi” yöntemi ile yorumlanarak araştırmada sunulmuştur. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, katılımın ağırlıklı olduğu görüşler tablolaştırılarak araştırmada biçimlendirilmiştir.

2. BULGULAR VE YORUM

Araştırmamızın bu bölümünde öğrencilerden ve öğretim elemanlarından elde edilen verileri analiz ederek, araştırma soruları yanıtlanmıştır.

1-Öğrencilerin müzik dersinden beklentileri ve yararlanma düzeyleri ne yöndedir?

Bu alt problemin yanıtlanması için öğrencilere; müzik dersini tercih sebepleri, müzik dersinden beklentileri ve müzik dersinde karşılaşmak istedikleri etkinliklere yönelik sorular yöneltilmiştir. Sorulan soruların yanıtlarından elde edilen veriler aşağıda nitel bir biçimde detaylandırılmıştır.

Tablo 2: Müzik Dersini Tercih Etme Sebebine İlişkin Öğrenci Görüşleri

	Dış hekimliği Fakültesi	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Meslek Yüksek Okulu	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu	Tıp Fakültesi	Toplam
	f	f	f	f	f
İlgi	6	7	-	4	17
Zorunluluk	3	3	9	-	14
İyi vakit geçirme	1	4	2	4	11
Dersin kolay olduğunu düşünmek	-	4	-	3	7
Müzik ile daha önceden ilgilenmiş olmak	4	-	-	1	5
Yeteneğinden dolayı	-	-	-	2	2
Müziğin gerekliliğine inanmak	-	-	-	2	2
Kendi alanıyla ilişkilendirmek	-	-	2	-	2
Bilgi edinmek	-	-	1	-	1
Tesadüfen	1	-	-	-	1
Zeka gelişimine katkısı	-	-	-	1	1
Kişilik gelişimine katkısı	-	-	-	1	1
Kulağını eğitmek	-	-	1	-	1
Ritim bilgisini geliştirmek	-	-	1	-	1
Müzik dersini daha önce hiç almadığı için	-	-	-	1	1
İyi notla dersi geçeceğini düşünmek	-	1	-	-	1

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin dersi seçme nedenleri arasında ağırlıklı olarak “İlgi, zorunluluk, iyi vakit geçirmek, dersin kolay olduğunu düşünmek, müzikle daha önce ilgilenmiş olmak, yeteneğinden dolayı, müziğin gerekliliğine inanmak, mesleğiyle ilişkilendirmek” gibi görüşler ön plana çıkmaktadır.

Bu seçimler öğrencilerin okudukları bölümlere göre değişiklik göstermektedir. Dış hekimliği, fizik tedavi ve tıp fakültesi öğrencilerinin bu dersi seçme nedeni olarak ilgili olmaları göze çarparken, beden eğitimi öğrencilerinin genellikle zorunluluk konusunda seçim yaptıkları görülmektedir. Bunun sebebi ise beden eğitimi bölümünün de seçmeli müzik dersinin zorunlu seçmeli olmasının olduğu düşünülebilir. Dış hekimliği ve fizik tedavi bölümünden bazı öğrencilerinde dersi zorunluluktan seçtiği görülmektedir. Bu durum bazı değişkenlerin yanı sıra öğrencilerin istekliliğiyle de ilgili olabilir. İyi vakit geçirmek ve dersin kolay olduğunu düşünmek konusunda fizik tedavi ve tıp fakültesi öğrencileri ağırlıklı olarak görüş bildirmişlerdir. Buradan derslerinin yoğun ve ağırlığı nedeniyle müzik dersinde rahatlayabildikleri için seçtiklerini söyleyebiliriz. Ayrıca beden eğitimi öğrencilerinin müzik dersini kendi alanlarıyla ilişkili bulup seçtiklerini söylemesi, öğretmenlik süreçlerinde ritim çalışmalarını, müzik eşliğinde hareketler yaptırılması gibi aktiviteler için deneyim kazanmaları açısından önemli görüyor olmalarını düşündürmektedir.

Öğrencilerin müzik dersini tercih etme sebepleri için verdikleri yaygın cevaplar dışında çok az olarak verilen cevaplar “Bilgi edinmek amacıyla, tesadüfen, zeka gelişimine katkısı olduğunu düşündüğü için, kişilik gelişimine katkısı olduğunu düşündüğü için, kulağını eğitmek için, ritim bilgisini geliştirmek için, müzik dersini daha önce hiç almadığı için, dersi iyi notla geçeceğini düşünerek” gibi sıralanmaktadır.

Tablo 3: Müzik Dersinden Beklentilere Yönelik Öğrenci Görüşleri

	DHF	FTRMYO	BESYO	TIP F	Toplam
	f	f	f	f	f
Enstrüman çalmayı öğrenmek (flüt harici)	1	2	8	7	18
Müzikal ve kültürel açıdan yeni şeyler öğrenmek	7	6	-	3	16
Müzik ile alakalı genel bilgiler öğrenmek (nota, ritim, ses bilgisi)	-	5	3	-	8
Derste enstrüman dilemek	3	-	1	-	4
İyi bir not ile dersi geçmek	1	1	-	2	4
Eğlenceli içeriğe sahip müzik dersi	-	3	1	-	4
Öğretim elemanı tarafından öğrencilere enstrüman tanıtımı	-	1	1	2	4
Derste öğretim elemanı tarafından öğrencilere müzik dinletilmesi	1	1	-	2	4
Müzik etkinliği ile karşılaşmak (konser, dinleti vb.)	2	1	-	-	3
Müzikte temel bir konu olan ritimleri öğrenmek	-	-	3	-	3
Dersi alan öğrenciler tarafından yapılan müzikal etkinlik (konser, dinleti vb.)	2	1	-	-	3
Dersin öğrenciye motivasyon sağlaması	-	2	-	-	2
Sesini nasıl kullanacağını öğrenmeyi	-	-	-	2	2
Kendine fayda sağlayacak müzikal öğretiler	-	-	2	-	2
Derste iyi vakit geçirmek	1	-	-	1	2
Enstrüman veya diğer müzik ile alakalı sorular için danışman	1	-	-	-	1
Daha bilgili öğretim elemanı	-	-	1	-	1

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin müzik dersinden beklentileri ağırlıklı olarak “Enstrüman çalmayı öğrenmek (blok flüt harici), müzikal ve kültürel açıdan yeni şeyler öğrenmek, müzik ile alakalı genel bilgiler öğrenmek, derste enstrüman dinlemek, iyi bir not ile elemanı tarafından öğrencilere enstrüman tanıtımı, derste öğretim elemanı tarafından öğrencilere müzik dinletilmesi, müzik etkinliği ile karşılaşma(konser, dinleti vb.), müzikte temel bir konu olan ritimleri öğrenmek, dersi alan öğrenciler tarafından yapılan müzikal etkinlik (konser, dinleti vb.)” olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin beklentilerinin fakülteden fakülteye farklılık gösterdiği görülmektedir. Dış hekimliği ve fizik tedavi öğrencileri müzik dersinden daha çok müzikal ve kültürel bilgiler beklentisindeyken, beden eğitimi ve tıp fakültesi öğrencileri müzik dersinden blok flüt dışında bir enstrüman öğrenmeyi beklemektedirler. Genel olarak öğrencilerin verdikleri cevaplara bakıldığında öğrenciler müzik derslerinin öğrenci merkezli olmasını beklemektedirler. Kendilerinin de aktif olduğu bir ders olmasını istedikleri görülmüştür. Hatta kültürel açıdan öğrenecekleri bilgileri bile ders anlatımı dışında dinleyerek ve enstrüman tanıtımı yoluyla daha keyifli bir biçimde öğrenmek istediklerini belirtmişlerdir. Beden eğitimi öğrencilerinin kendi alanlarına fayda sağlayacak beklentilerde bulunduğu yine göze çarpmaktadır. Genel olarak öğrencilerin müzik dersinden beklentileri, ders yoğunluğunda rahatlamak ve dinlenme için eğlenceli, interaktif bir içerik olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Seçmeli Müzik Dersine Karşılaşmak İstedikleri Etkinliklere Yönelik Öğrenci Görüşleri

	DHF	FTRMYO	BESYO	TIP F	Toplam
	f	f	f	f	f
Dersin öğrencileri tarafından yapılan enstrümantal konserler	-	6	-	9	15
Enstrüman tanıtım seminerleri	4	4	4	1	13
Öğrenci merkezli etkinlikler(öğrenci konseri, dinletisi vb.)	5	1	-	3	9
Derste enstrüman eğitimi	1	-	4	1	6
Müzik bölümü tarafından yapılan konser etkinlikleri	1	2	1	-	4
Müzik semineri	-	3	-	-	3
Basit şarkı eğitimi (oyun eşliğinde)	-	-	2	-	2
Dersin öğretmeni tarafından yapılan mini konser	-	-	2	-	2
Derste toplu şarkı söyleme	-	-	-	2	2
Derste ses egzersizleri yapma	-	-	-	2	2
Derste müzik dinleme etkinliği	-	-	-	2	2
Müzik yarışmaları	1	-	1	-	2
İlgili öğrencilere özel ders imkanı	1	-	-	-	1
Derste öğrenci merkezli eğitim	-	1	-	-	1
Müze gezisi	-	1	-	-	1
Derste Orff çalgıları eğitimi	-	-	1	-	1
Derste çocuklara yönelik müzik eğitimi dersi	-	-	1	-	1

Tablo 4 incelendiğinde müzik dersinde ne tür etkinlikler ile karşılaşmak istersiniz sorusuna öğrenciler ağırlıklı olarak “*Dersin öğrencileri tarafından yapılan enstrümantal konserler, enstrüman tanıtım seminerleri, öğrenci merkezli etkinlikler (öğrenci konseri, dinletisi vb.), derste enstrüman eğitimi, müzik bölümü tarafından yapılan konser etkinlikleri, müzik seminerleri, basit şarkı eğitimi (oyun eşliğinde), dersin öğretmeni tarafından yapılan mini konser, derste toplu şarkı söyleme, derste ses egzersizi yapma, müzik yarışmaları*” gibi görüşler bildirdikleri görülmektedir.

Genel olarak öğrencilerin kendilerinin de aktif olarak katılacakları etkinlikler ile karşılaşmak istedikleri görülmektedir. Farklı enstrümanlar tanımak ve enstrümanlar hakkında bilgilenmek isteyen öğrencilerde vardır. Kendi kişisel yeteneği doğrultusunda etkinlikler ile karşılaşmak isteyen ve iş hayatında kendi mesleğine faydası olacak bilgiler öğrenmek isteyen öğrenciler olduğu da görülmektedir. Ayrıca öğrencilere yönelik müzik yarışmaları fikrinin çok kişi tarafından dile getirilmemesine rağmen yine de etkili bir fikir olduğu düşünülmektedir.

2- Öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu ve olumsuz görüşleri ne yöndedir ?

Bu alt problemin yanıtlanması için öğrencilere; müzik dersini işlendiği ortamın yeterliliği, müzik ders süresi yeterliliği ve müzik dersinin içerik bakımından yeterliliğine yönelik sorular yöneltilmiştir. Sorulan soruların yanıtlarından elde edilen veriler aşağıda nitel bir biçimde detaylandırılmıştır.

Tablo 5: Dersin İşlendiği Ortama Yönelik Öğrenci Görüşleri

	DHF	FTRMYO	BESYO	TIPF	Toplam
	f	f	f	f	f
Sınıf ortamını uygun buluyorum	9	3	1	7	20
Müzik odasını tercih edenler	1	7	4	5	17
Dersin işlendiği ortamın iyi yada kötü olmasının kendisini etkilediğini düşünenler	-	4	6	-	10
Sınıf ortamını uygunsuz bulanlar	1	-	2	3	6
Dersin işlendiği ortamın etkilemediğini düşünenler	-	-	-	2	2
Kalabalığın etkisi olduğunu düşünenler	1	1	-	-	2
Dersi kendi fakültesinde almayı tercih edenler	-	1	-	-	1

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin dersin işlendiği ortam ile ilgili görüşleri ağırlıklı olarak “Sınıf ortamını uygun bulanlar, müzik odasını tercih edenler, dersin işlendiği ortamın iyi yada kötü olmasının kendisini etkilediğini düşünenler, sınıf ortamını uygunsuz bulanlar” olduğu görülmektedir. Sınıf ortamını uygun bulanlar çoğunluk olarak görünse de diğer öğrencilerin toplamının sınıf ortamı dışında bir arayış fikriyle cevap verdiğini düşünürsek, dersi sınıf ortamı dışında işlemek isteyenlerin çoğunlukta olduğunu görmüş oluruz. Öte yandan öğrencilerin verdiği bazı çelişkili cevaplarında, öğrencilerin müzik dersinin işlendiği ortamlar hakkında bilgi sahibi olmadıklarını gösterdiği görülmektedir.

Tablo 6: Müzik Dersinin Süresinin Yeterliliğine Yönelik Öğrenci Görüşleri

	DHF	FTRMYO	BESYO	TIPF	Toplam
	f	f	f	f	f
Yeterli buluyorum	10	14	12	11	47
Yetersiz buluyorum	4	1	2	2	9
Fazla buluyorum	1	1	-	1	3
Özel ilgisi olanlar için yetersiz buluyorum	1	-	-	-	1
Ders süresinin iki güne bölünmesini öneriyorum	-	-	-	1	1
Enstrüman öğretilmesi için yetersiz buluyorum	-	-	1	-	1

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin dersin süresini fazlasıyla yeterli bulduğu görülmektedir. Hatta dersin süresini fazla bulan öğrenciler bile olduğu görülmektedir. Bunun sebebinin müzik ders sürelerinin Abant İzzet Baysal Üniversitesi’nde diğer fakültelerde ikişer saat olmasıyla alakalı olduğu düşünülebilir. Hatta fizik tedavi ve beden eğitimi öğretmenliğinde seçmeli müzik dersinin süresi üç saattir.

Bunun yanında bazı öğrencilerin bu şartlara rağmen dersin süresini yeterli bulmayıp öneride bile bulunduğu görülmektedir. Müzik dersine ilgisi olanlar için bu sürenin yetersiz olduğunu düşünüp, dersin iki güne bölünebileceğini düşünen öğrenciler olduğu görülmektedir. Enstrüman öğrenmek içinde dersin süresinin yetersiz olduğunu belirten öğrenciler olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Müzik Dersinin İçerik Bakımından Yeterliliğine Yönelik Öğrenci Görüşleri

	DHF	FTRMYO	BESYO	TIP F	Toplam
	f	f	f	f	f
Yetersiz buluyor	6	6	7	9	28
Yeterli buluyor	7	4	6	5	22
Geliştirilebileceğini düşünüyor	-	6	3	-	9
Fikir sahibi değil	1	-	-	1	2
Öğrencinin aktif olduğu ders tipi istiyor	-	1	-	1	2
Müzik etkinliklerinin olması gerektiğini düşünüyor	1	-	-	-	1
Müzik türleri tanımak istiyor	-	1	-	-	1
Ders saati ile içeriğin uyuşmadığını düşünüyor	-	-	-	1	1
Farklı enstrümanlar tanımak istiyor	-	-	-	1	1
Sanat tarihinin içerikte olmasını istiyor	-	-	-	1	1

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin müzik dersini içerik bakımından yetersiz buldukları görülmektedir. Yeterli bulan öğrencilerde çoğunluktadır fakat diğer görüş bildiren öğrencilerinde müzik dersini yetersiz bulduklarını kabul edebiliriz. Öğrencilerin görüşlerine göre müzik dersinin farklı açılardan geliştirilebilir olduğu düşünülmektedir

Sorulan sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin dersin işlendiği ortamı ve dersin içeriğini yetersiz buldukları görülmektedir. Ders süresini ise yeterli buldukları görülmektedir. Bu cevaplardan yola çıkarak müzik dersinin işlendiği ortam ve dersin içeriğinin geliştirilebilir olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda seçmeli müzik dersi alan öğrencilerin görüşleri;

Öğrencilerin, müzik dersini çoğunlukla ilgilerinden dolayı tercih ettikleri ve müzik derslerinden enstrüman çalmayı ve kültürel bilgiler edinmeyi bekledikleri görülmektedir. Kaya ve Üstün (2013) yaptıkları çalışmada öğrencilerin müzik dersine ilgi ve istek durumunu üst düzeyde bulmuşlardır. Bu açıdan da araştırmamızın Kaya ve Üstün'ün araştırması ile tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Müzik derslerinde daha çok öğrencinin aktif olduğu ve karşılıklı etkileşimin olduğu müzik derslerinin olmasını istemektedirler. Müzik dersi içinde ve dışında da müzik ile alakalı etkinlikler ile karşılaşmayı beklemektedirler. Hatta dersi alan öğrencilere yönelik etkinliklerin yapılması yönünde fikir beyan ettikleride görülmektedir.

Dersin işlendiği ortamı ve dersin içeriğini yetersiz buldukları görülmektedir. Öğrenciler bu araştırmada müzik ders içeriğinin yetersiz olduğunu belirtirken, Kaya ve Üstün'ün (2013) çalışmasında öğrenciler ders içeriğini kısmen yeterli bulmuşlardır. Ders süresini ise yeterli

buldukları görülmektedir. Bu cevaplardan yola çıkarak müzik dersinin işlendiği ortam ve dersin içeriğinin geliştirilebilir olduğu görülmektedir.

Genel olarak müzik derslerine ilgili ve istekli oldukları görülmektedir. Müzik dersinin yoğun ders programında rahatlamayı sağladığını ve kültürel birikim sağladığını belirtmektedirler. Fakat müzik dersinin yönlendiricilik bakımından eksik olduğunu da belirtmişlerdir. Bu bakımdan müzik derslerinin geliştirilebilir olduğu düşünülebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda seçmeli müzik dersi veren öğretim elemanlarının görüşleri;

Üç öğretim elemanında müzik dersinin işlendiği ortamın uygun bulmaktadır. Sadece tıp fakültesi ve dış hekimliği fakültesinde seçmeli müzik dersi veren öğretim elemanı *“Müzik sınıfı daha uygun olurdu.”* şeklinde bir beyanda bulunmuştur.

Üç öğretim elemanı da öğrencileri müzik dersine karşı ilgili bulmuştur fakat fizik tedavi bölümünde müzik derslerini veren öğretim elemanı *“Sınıfın kalabalık olması öğrencilerin derse ilgisini negatif yönde etkilemekte.”* beyanında bulunmaktadır. Beden eğitimi öğretmeliğinde seçmeli müzik dersi veren öğretim elemanı ise *“Kız öğrencilerin daha ilgililer fakat öğrenciler kendi bölüm dersleri için fiziksel efor harcamaktadırlar, buda öğrencilerin derse ilgisini etkilemektedir.”* beyanında bulunmaktadır.

Dış hekimliği, tıp fakültesi ve fizik tedavi bölümlerinde müzik derslerinin daha çok müzik kültürü ve müzik estetiğine yönelik işlendiğini, beden eğitiminde ise bunların yanında çalma, söyleme gibi aktivitelerinde bulunduğunu görmekteyiz. Bunun yanı sıra üç öğretim elemanının da müzik ders süresini yeterli bulduğu görülmektedir.

Müzik dersinin daha faydalı olabilmesi için öğretim elemanlarının önerileri; dersin olduğu fakültede müzik sınıfı olması, müzik etkinlik tarihlerinin önceden belirlenmesi, ders saatlerinin iki döneme bölünmesi, öğrencilerin müzik etkinliklerini takip etmelerinin teşvik edilmesi, öğrencilere enstrümanların tanıtılması, sınıf mevcutlarının düşürülmesi olarak sıralanmaktadır.

Öğretim elemanları sınıf ortamını uygun bulurken öğrenciler sınıf ortamının yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Öğrenciler müzik dersini tercih sebepleri sorusuna ağırlıklı olarak *“ilgi”* cevabını vermişlerdir. Bu açıdan da öğretim elemanları ve öğrencilerin cevapları benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin müzik ders kazanımlarına verdikleri cevaplara bakıldığında, ağırlıklı olarak kültürel ve müzikal bilgiler elde ettiklerini düşündükleri görülmektedir. Bu bakımdan öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin fikirleri tutarlılık göstermekle birlikte, müzik ders kazanımlarının istenen hedefe ulaştığı görülmektedir. Üç öğretim elemanının da müzik ders süresini yeterli bulduğu görülmektedir. Öğrencilerinde müzik ders sürelerini yeterli bulduğu görülmektedir. Bu bakımdan da öğretim elemanı ve öğrencilerin müzik ders süresi hakkındaki düşünceleri tutarlılık göstermektedir. Kaya ve Üstün (2013) yaptıkları çalışmada seçmeli derslerin kredisiz olmasının öğrencileri büyük ölçüde etkilediğini, yine aynı çalışmada müzik ders süresinin arttırılmasıyla alakalı öğrencilerden olumlu yanıt almışlardır.

ÖNERİLER

Yöneticilere;

- Her fakülteadaki öğrencilerin fiziksel ve kişisel özellikleri gözetilerek seçmeli müzik dersleri ona göre düzenlenebilir.
- Beden eğitimi öğretmenliği bölümü için müzik dersleri özel olarak düzenlenebilir.
- Öğrencilere müzik dersinin daha iyi işlenebileceği bir ortam oluşturulabilir.
- Müzik derslerine ek olarak öğrencilerin ders yoğunluğunda dinlenmeleri için öğrencilere yönelik müzik etkinlikleri yapılabilir.

Öğretim elemanlarına;

- Diğer bölümlerin müzikten kendi alanlarından faydalanabilmesi için müzik ders içerikleri genişletilebilir.
- Öğrencilerin derste etkin olduğu müzik ders içeriği düzenlenebilir.
- Öğrencileri yönlendirmesi açısından, müzik ders içerikleri tekrar ele alınabilir.
- Müziğe özel ilgisi olan öğrencilere, kendi istekleri doğrultusunda ek müzik dersleri verilebilir.

KAYNAKÇA

- Biber Öz, N. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 14, Sayı 1, s.101-106.
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, E.; Akgün, Ö.; Karadeniz, Ş.; Demirel, F.; (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (18. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Demir, A. (1996). *Üniversitedeki Seçmeli Ders Uygulamasının Öğrenciler ve Öğretim Üyelerince Değerlendirilmesi*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Cilt 2, Sayı 7, s.24-31.
- Demir, A.; Ok, A. (1996). *Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki Öğretim Üye ve Öğrencilerinin Seçmeli Dersler Hakkındaki Görüşleri*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 12: s.121-125.
- Eşme, İ. (2007). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar. Yükseköğretim Kurulu Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı , s.15.
- Fubini, E. (2014). Müzikte Estetik. (2. Baskı) Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Kaya, E. ve Üstün, E. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Seçmeli Müzik Dersine İlişkin Görüşleri (Nevşehir Üniversitesi Örneği). www.sanategitimidergisi.com.
- Ökmen, A.; Erdemir, İ.; Tekin, H. (2009). Beden Eğitimi, Resim ve Müzik Seçmeli Dersi Alan Öğrencilerin Toplumsallaşma Düzeylerinin Karşılaştırılması. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 12, Sayı 21, s.1-6.
- Tezcan, H.; Gümüş, Y. (2008) Üniversite Öğrencilerinin Seçmeli Ders Tercihlerine Etki Eden Faktörlerin Araştırılması. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 28, Sayı 1, s.1-17.
- Tümekaya, S. (1990). *Akademik Danışmanlar ve Öğrencilerin Akademik Danışmanlar Görev Alguları İle Verilen Danışmanlık Hizmetinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 65 Ocak - Şubat 2018

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Yıldırım, A.; Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (10. Baskı)
Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (1998). *Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Uygulanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar*. Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (2010). *Bologna Süreci Nedir?*. Yükseköğretimde Yeniden Yapılanma: 66 soruda Bologna Süreci Uygulamaları, s.2.

http://bologna.ibu.edu.tr/CourseDetail.aspx?lang=tr-TR&opID=444&pmID=4437&mid=194409&DersID=20914&dersKodu=0901001242011#dersin_amaci (25 ocak 2017)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.586e8fabd3b463.24791564 (15 ocak 2017)

<http://universitetercihleri.com/video/4383/Secmeli-Muzik-Dersi.html> (Sanko Üniversitesi, 25ocak 2017)